

BAĞIL HAREKET

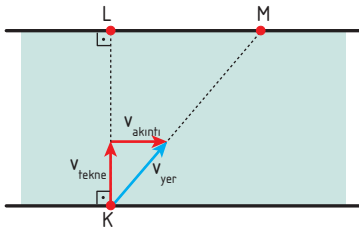
$$\vec{v}_{\text{bağıl}} = \vec{v}_{\text{gözlenen}} - \vec{v}_{\text{gözlemci}}$$

ÖSYM Benzeri

Aynı yatay düzlemde bir otomobil yere göre doğu yönünde 10 m/s'lik sabit hızla, bir tren ise yere göre güney yönünde 10 m/s'lik sabit hızla hareket etmektedir.

Bu durumda trene göre otomobilin hızının büyüklüğü ve yönü aşağıdakilerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

- A) 20 m/s; güneybatı
- B) 10 m/s; güneybatı
- C) $10\sqrt{2}$ m/s; kuzeydoğu
- D) $10\sqrt{2}$ m/s; kuzeybatı
- E) 20 m/s; kuzeydoğu

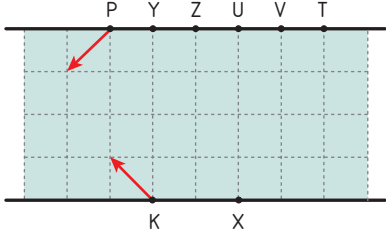
- ✔ Hız sabit olduğundan, yol = hız-zaman bağıntısı kullanılarak hangi doğrultudaki yer değiştirme bulunmak isteniyorsa o doğrultudaki bileşke hız alınır.

$$KL = v_{\text{tekne}} \cdot t ; LM = v_{\text{akıntı}} \cdot t \text{ ve } KM = v_{\text{yer}} \cdot t \text{ dir.}$$

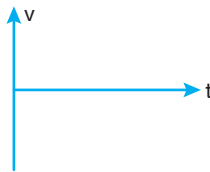
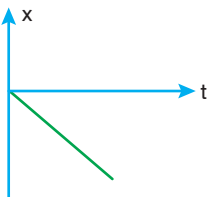
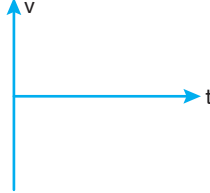
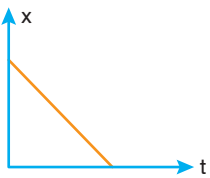
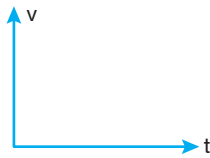
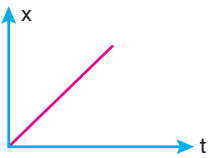
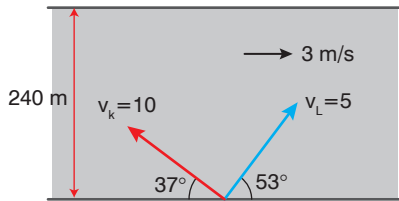
Örnek

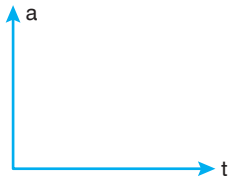
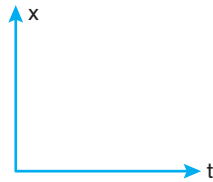
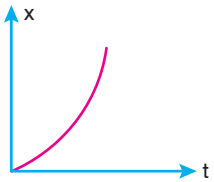
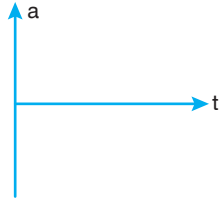
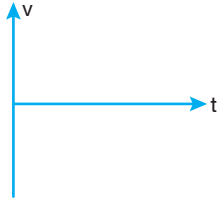
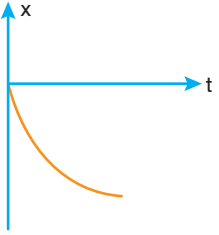
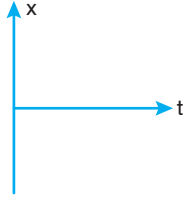
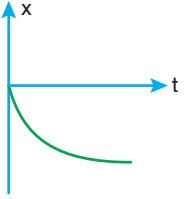
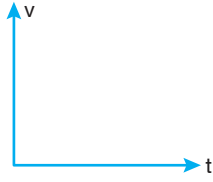
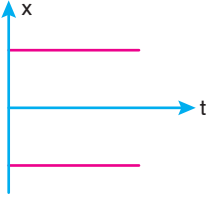
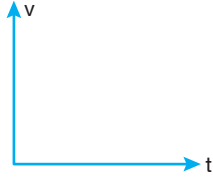
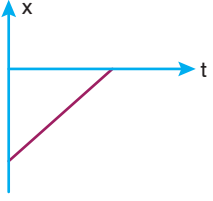
P ve K yüzücüleri, akıntı hızının sabit olduğu bir ırmağın şekildeki noktalarından suya göre verilen hız vektörleri ile yüzmeye başlıyor.

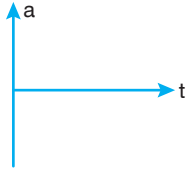
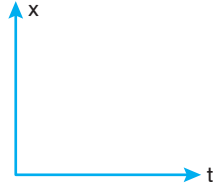
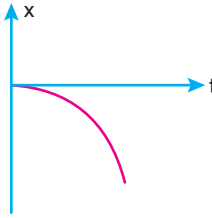
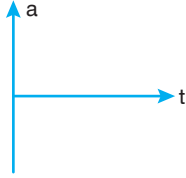
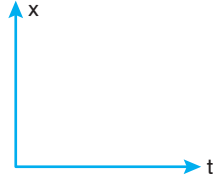
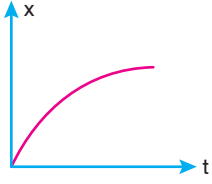

P yüzücüsü karşı kıyıda X noktasına çıktığına göre, K yüzücüsü hangi noktaya çıkar? (Bölmeler eşit aralıktır.)

- A) Y B) Z C) U D) V E) T

Örnek

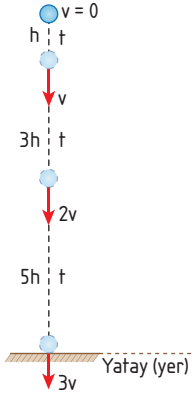
Doğrusal yolda 12 m/s hızla hareket etmekte olan bir otomobil sabit 4 m/s^2 büyüklüğündeki ivmeyle hızlanarak t sürede hızını 20 m/s'ye çıkarıyor ve x kadar yer değiştiriyor.

Buna göre, t ve x aşağıdakilerin hangisinde bir arada doğru olarak verilmiştir?

	t (s)	x (m)
A)	2	16
B)	2	32
C)	2	72
D)	4	16
E)	4	32

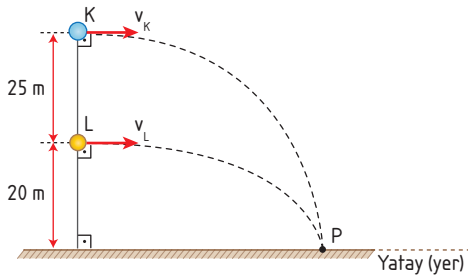
ATIŞ HAREKETLERİ

$$v_{\text{limit}} = \sqrt{\frac{mg}{KA}}$$

ÖSYM Benzeri

Hava direncinin ihmal edildiği bir ortamdaki noktasal K ve L cisimleri verilen yüksekliklerden yatay doğrultuda v_K ve v_L ilk hızları ile atıldıklarında, şekildeki yolları izleyerek P noktasına düşüyor.

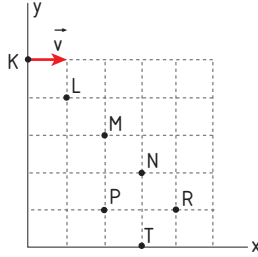
Buna göre, $\frac{v_K}{v_L}$ oranı kaçtır?

- A) $\frac{1}{2}$ B) $\frac{2}{3}$ C) 1 D) $\frac{3}{2}$ E) 2

ÖSYM Benzeri

Düşey xy düzleminin K noktasından bu düzlem içinde $\vec{v}$ hızıyla yatay doğrultuda atılan noktasal bir cisim, şekildeki L noktasından geçiyor.

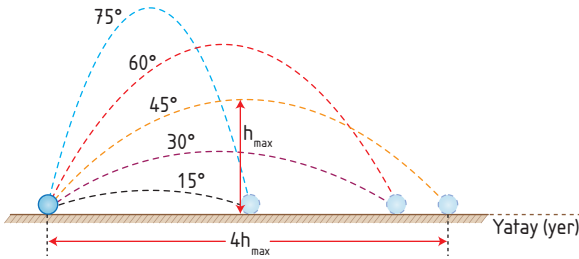

Bu cisim, bundan sonra M, N, P, R ve T noktalarının hangisinden de geçer? (Sürtünmeler önemsizdir.)

- A) T B) R C) P D) N E) M

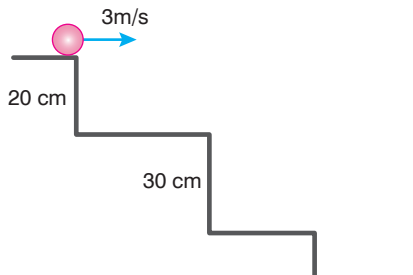
NOT

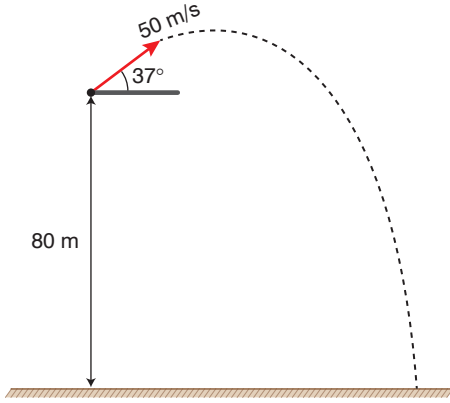
- İlk hızının büyüklüğü sabit olan bir cisim birbirini 90° ye tamamlayan açılarla eğik atıldığında atıldığı noktadan aynı uzaklığa düşer.

- İlk hızı yatayla 45° lik açı yapacak şekilde atılan cisimler, yata da mümkün olan en uzun mesafeyi alır.
- Maksimum menzil denilen bu mesafe (x_{maks}), hareket sırasında ulaşılan maksimum yüksekliğin (h_{maks}) dört katıdır.

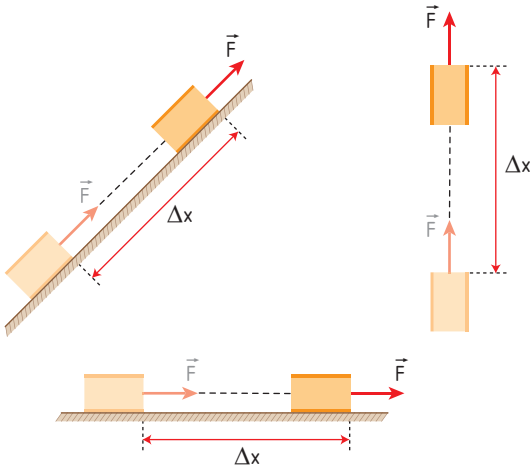
$$x_{maks} = 4h_{maks}$$

İŞ

$$W = \vec{F} \cdot \Delta \vec{x}$$

KİNETİK ENERJİ

$$E_K = \frac{1}{2} m \cdot v^2$$

YER ÇEKİMİ POTANSİYEL ENERJİSİ

$$E_{P_{\text{yer çekim}}} = m \cdot g \cdot h$$

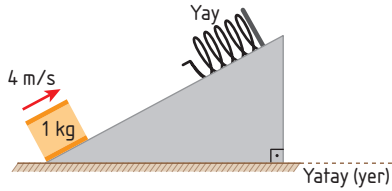
YAY ESNEKLİK POTANSİYEL ENERJİSİ

$$E_{P_{\text{yay}}} = \frac{1}{2} k \cdot x^2$$

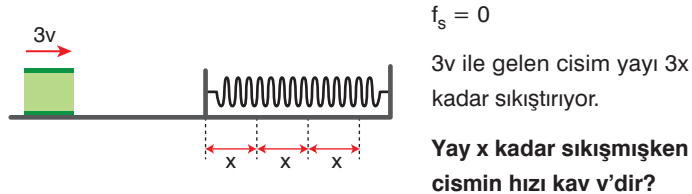
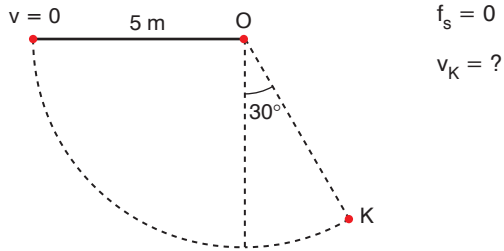
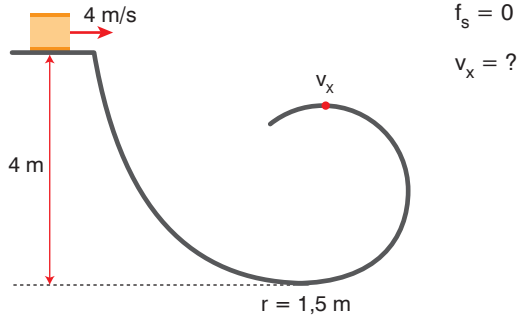
ÖSYM Benzeri

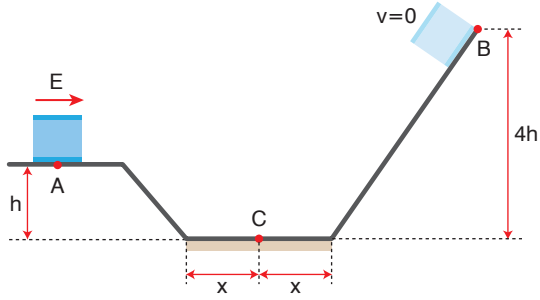
Kütlesi 1 kg olan, noktasal kabul edilebilecek bir cisim, sürtünmesiz bir eğik düzlemin en alt noktasından, şekildeki gibi eğik düzleme paralel doğrultuda 4 m/s'lik hızla fırlatılıyor. Cisim eğik düzlemin tepe noktasına sabitlenen sıkıştırılmamış bir yaya çarpıyor. Cisim, yay sabiti k olan bu yayı en fazla 0,2 m sıkıştırdıktan sonra duruyor.

Cisim durduğu anda yerden yüksekliği 78 cm olduğuna göre, yay sabiti k kaç N/m'dir?

- A) 5 B) 8 C) 10 D) 12 E) 20

E kinetik enerjisiyle A noktasından geçen m kütleli cisim B noktasına ulaşıyor. Dönüşte C noktasında duruyor.

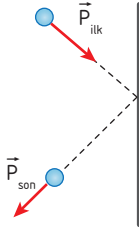
Sadece yatay yol sürtünmeli olduğuna göre, sürtünme kuvveti kaç mgh 'tır?

ÇİZGİSEL MOMENTUM

► Bir cismin hızı ile kütesinin çarpımına o cismin çizgisel **momentumu** denir.

$$\vec{P} = m \cdot \vec{v}$$

MOMENTUM DEĞİŞİMİ

İTME

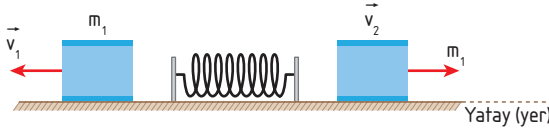
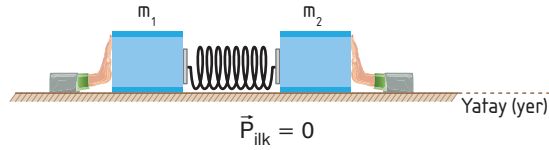
$$\vec{I} = \vec{F} \cdot \Delta t$$

MOMENTUM KİNETİK ENERJİ İLİŞKİSİ

$$E_K = \frac{p^2}{2m}$$

ÇİZGİSEL MOMENTUMUN KORUNUMU

$$P_{\text{son}} = m_1 \cdot v_1 - m_2 \cdot v_2$$

$$P_{\text{ilk}} = P_{\text{son}}$$

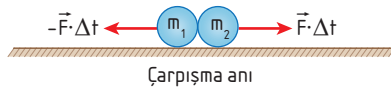
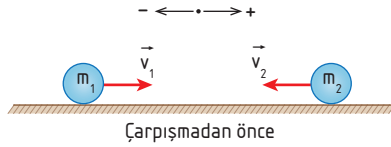
$$0 = m_1 \cdot v_1 - m_2 \cdot v_2$$

$$m_1 \cdot v_1 = m_2 \cdot v_2$$

ÇARPIŞMALAR

BİR BOYUTTA ESNEK ÇARPIŞMA

- Cisimlerin hız vektörlerinin çarpışmadan önce ve sonra aynı doğrultuda olduğu çarpışmalardır. Bu çarpışmalara merkezi çarpışma da denir.

$$\vec{P}_{\text{önce}} = \vec{P}_{\text{sonra}}$$

$$m_1 \cdot \vec{v}_1 + m_2 \cdot \vec{v}_2 = m_1 \cdot \vec{v}_1' + m_2 \cdot \vec{v}_2'$$

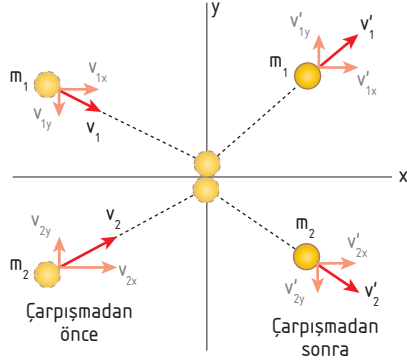
$$\vec{v}_1 + \vec{v}_1' = \vec{v}_2 + \vec{v}_2'$$

İKİ BOYUTTA ESNEK ÇARPIŞMA

- İki boyutta gerçekleşen esnek çarpışmalardır. Kinetik enerji ve momentum korunur.

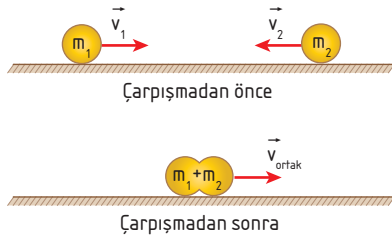

$$\vec{P}_{\text{önce}} = \vec{P}_{\text{sonra}}$$

$$\begin{aligned} \vec{P}_{1x} + \vec{P}_{2x} &= \vec{P}'_{1x} + \vec{P}'_{2x} & \vec{P}_{1y} + \vec{P}_{2y} &= \vec{P}'_{1y} + \vec{P}'_{2y} \\ m_1 \cdot \vec{v}_{1x} + m_2 \cdot \vec{v}_{2x} &= m_1 \cdot \vec{v}'_{1x} + m_2 \cdot \vec{v}'_{2x} & m_1 \cdot \vec{v}_{1y} + m_2 \cdot \vec{v}_{2y} &= m_1 \cdot \vec{v}'_{1y} + m_2 \cdot \vec{v}'_{2y} \end{aligned}$$

BİR BOYUTTA ESNEK OLMAYAN ÇARPIŞMA

- Çarpışma sonrasında cisimler birbirine kenetleniyorsa bu tür çarpışmalara **tamamen esnek olmayan çarpışma** denir. Bu tür çarpışmalarda cisimler kenetlenerek ortak bir hızla hareket eder.

$$\vec{P}_{\text{önce}} = \vec{P}_{\text{sonra}}$$

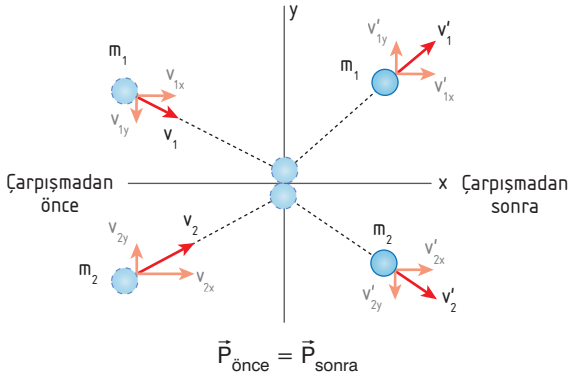
$$m_1 \cdot \vec{v}_1 + m_2 \cdot \vec{v}_2 = (m_1 + m_2) \cdot \vec{v}_{\text{ortak}}$$

NOT

Esnek olmayan çarpışmalarda kinetik enerji korunmaz.

İKİ BOYUTTA ESNEK OLMAYAN ÇARPIŞMA

- İki boyutta gerçekleşen ve kinetik enerjinin korunmadığı çarpışmalardır.

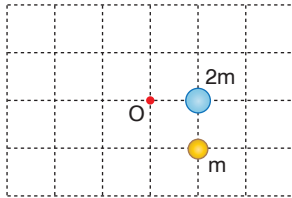
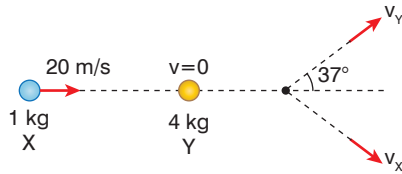

$$\vec{P}_{1x} + \vec{P}_{2x} = \vec{P}'_{1x} + \vec{P}'_{2x}$$

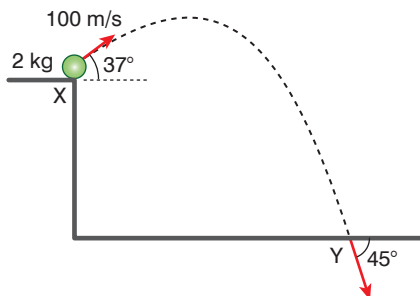
$$m_1 \cdot \vec{v}_{1x} + m_2 \cdot \vec{v}_{2x} = m_1 \cdot \vec{v}'_{1x} + m_2 \cdot \vec{v}'_{2x}$$

$$\vec{P}_{1y} + \vec{P}_{2y} = \vec{P}'_{1y} + \vec{P}'_{2y}$$

$$m_1 \cdot \vec{v}_{1y} + m_2 \cdot \vec{v}_{2y} = m_1 \cdot \vec{v}'_{1y} + m_2 \cdot \vec{v}'_{2y}$$

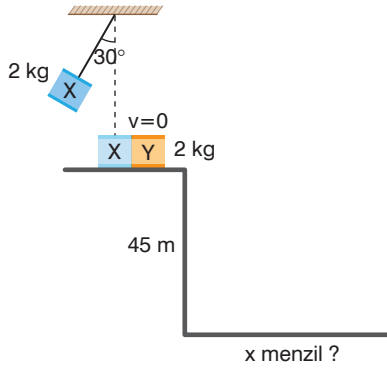

O noktasında durmakta olan 4m kütleli cisim içe patlama sonucu patladığına göre son kütle nerededir?

$$f_s = 0$$

X'ten Y'ye gelene kadar cisme etkiyen net itme ne kadardır?

X, Y ile merkezi esnek çarpışma yapıyor.

X menzil kaç m'dir?

Örnek

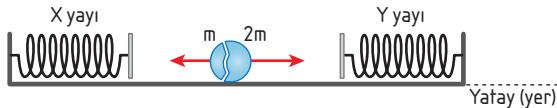
Bir balistik sarkaç düzeneğinde 20 g kütleli bir mermi ateşlenmiş ve 1980 g kütleli bloğa saplanmış.

Mermi ve bloktan oluşan sistem düşeyde 20 cm yükseldiğine göre, merminin bloğa ulaştığı andaki sürati kaç m/s'dir?

($g = 10 \text{ m/s}^2$)

- A) 100 B) 150 C) 175 D) 200 E) 300

Şekildeki düzende sürtünmesi önemsiz yatay düzlemde durmakta olan 3m kütleli cisim iç patlama sonucu m ve 2m kütleli iki parçaya ayrılıyor. Bu parçalardan m kütleli olan, birer ucundan sabitlenmiş özdeş yaylardan X'i, 2m kütleli olan da Y'yi sıkıştırıyor.

X'te depolanan maksimum potansiyel enerji E_X , Y'de depolanan maksimum potansiyel enerji E_Y olduğuna göre, $\frac{E_X}{E_Y}$ oranı kaçtır?

- A) $\frac{1}{4}$ B) $\frac{1}{2}$ C) 1 D) 2 E) 4

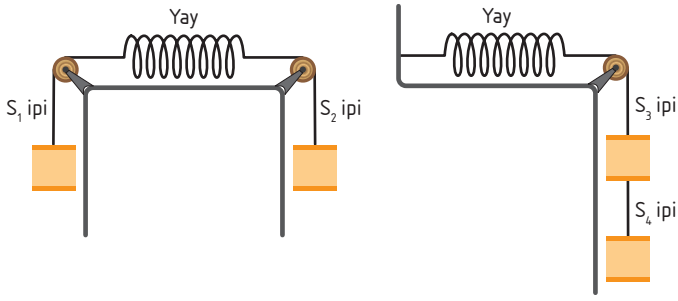
TORK

Kuvvetin döndürme etkisine **tork** denir.

DENGENİN 1. ŞARTI (KUVVET DENGESİ)

Örnek

Özdeş yaylara bağlı özdeş cisimler, düşey düzlemde şekildeki gibi dengededir.

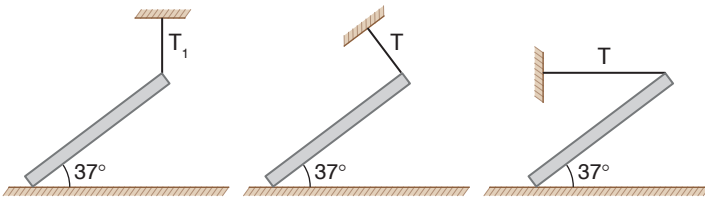
Buna göre,

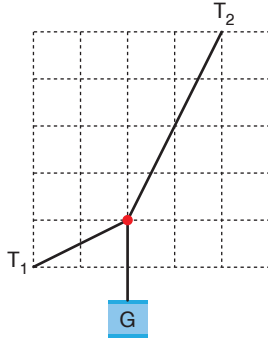
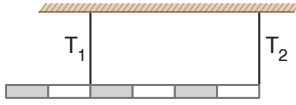
- I. S_1 ve S_2 iplerindeki gerilme kuvvetlerinin büyüklüğü eşittir.
- II. Yaylardaki gerilme kuvvetlerinin büyüklüğü eşittir.
- III. S_3 iplerindeki gerilme kuvvetinin büyüklüğü, S_4 iplerindeki gerilme kuvvetinin büyüklüğünün iki katına eşittir.

yargılarından hangileri doğrudur? (Sürtünmeler, yay ve ip ağırlıkları önemsenmiyor. Yaylar esneklik sınırını aşmıyor.)

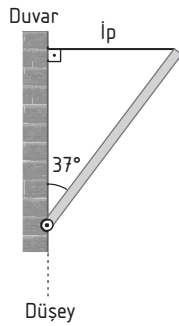
- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) II ve III

DENGENİN 2. ŞARTI (TORK DENGESİ)

Örnek

Bir ucundan duvara menteşelenmiş, diğer ucundan da iple bağlanmış türdeş çubuk, düşey düzlemde şekildeki gibi dengelenmiştir.

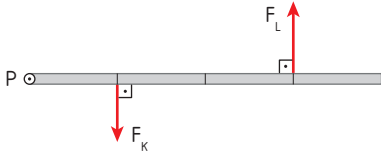
İpte oluşan gerilme kuvveti 12 N olduğuna göre çubuğun ağırlığı kaç N'dir? ($\sin 37^\circ = 0,6$; $\cos 37^\circ = 0,8$; Sürtünmeler önemsenmiyor.)

- A) 18 B) 24 C) 30 D) 32 E) 36

ÖSYM Benzeri

P noktasından geçen bir mil etrafında sürtünmesiz yatay düzlemde kolayca dönebilen, eşit bölmelendirilmiş ve ağırlığı ihmal edilen katı çubuk, şekilde gösterildiği gibi kendisine dik olarak uygulanan F_K ve F_L kuvvetlerinin etkisiyle dengede durmaktadır.

F_K kuvvetinin P noktasına göre torku $\vec{\tau}$ olduğuna göre,

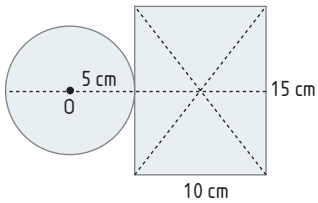
- I. $F_K > F_L$ dir.
- II. F_L kuvvetinin P noktasına göre torku $-\vec{\tau}$ 'dur.
- III. Çubuğa P noktasından F_L yönünde kuvvet etki eder.

yargılarından hangileri doğrudur?

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Örnek

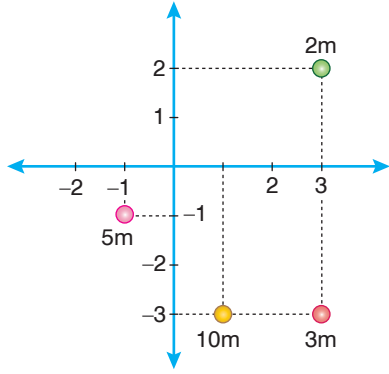
Düzgün ve türdeş bir kartondan kesilen, kenar uzunluğu 10 cm ve 15 cm olan dikdörtgen ile yarıçapı 5 cm olan dairesel parçalar şekildeki gibi birleştirilmiştir.

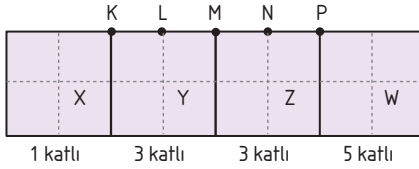
Buna göre, oluşan cismin ağırlık merkezinin dairesel levhanın ağırlık merkezi olan O noktasından uzaklığı kaç cm'dir?

($\pi = 3$ alınız.)

- A) $\frac{10}{3}$ B) $\frac{20}{3}$ C) 10 D) 11 E) 13

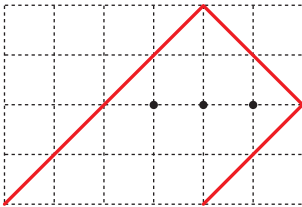

Şekildeki levha, X bölümü 1 katlı, Y ile Z bölümleri 3'er katlı, W bölümü de 5 katlı olarak ince, düzgün, türdeş ve özdeş 12 kareden yapılmıştır.

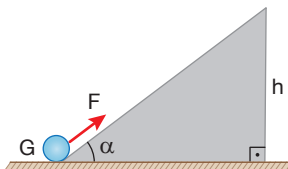
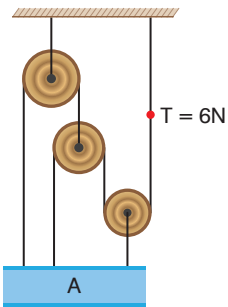
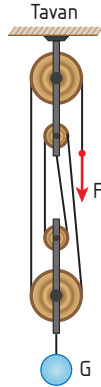
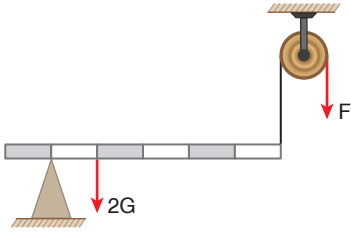
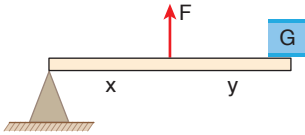
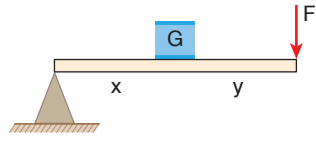
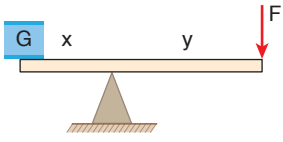
Buna göre, bu levha K, L, M, N ve P noktalarının hangisinden bir ipe asılırsa şekildeki gibi dengede kalabilir?

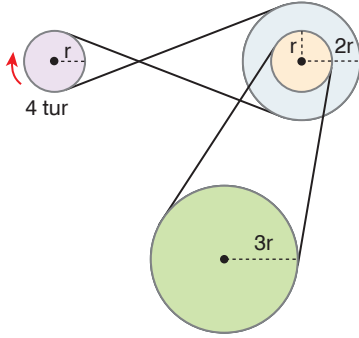
- A) K'den B) L'den C) M'den
D) N'den E) P'den

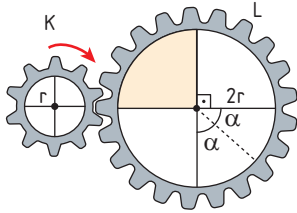
BASİT MAKİNELER

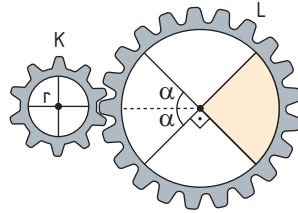

ÖSYM Benzeri

Yarıçapları sırasıyla r ve $2r$ olan K ve L dişlileri Şekil 1'deki konumunda duruyor.

Şekil 1

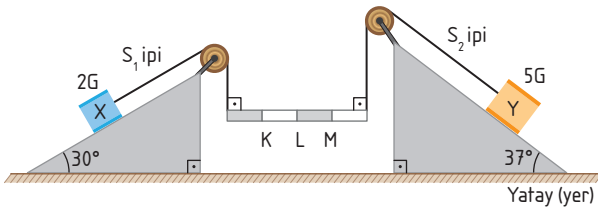

Şekil 2

K dişlisi ok yönünde en az kaç derece dönerse L dişlisi Şekil 2'deki konumuna gelir?

- A) 360° B) 450° C) 500° D) 650° E) 680°

Sürtünmesi önemsiz eğik düzlemler üzerindeki, ağırlıkları $2G$ ve $5G$ olan X ve Y cisimleri, eşit bölmeli X çubuğa şekildeki gibi bağlanmıştır.

Düzenek dengede olduğuna göre,

- I. Çubuğun ağırlığı $4G$ 'dir.
- II. Çubuğun kütle merkezi M noktasıdır.
- III. S_2 ipindeki gerilme kuvveti $3G$ 'dir.

yargılarından hangileri doğrudur?

($\sin 30^\circ = 0,5$; $\sin 37^\circ = 0,6$; Makara sürtünmesi önemsizdir.)

- A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) I ve III E) I, II ve III